

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΣΠΑΝΔΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ

(Σελ. 215—248)

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ

§ 1. *Αντικείμενον τῆς μελέτης.*—Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματός μας ἔχομεν ὑπ' ὄψει μας μέγα ἀγρόκτημα, τὸ ὁποῖον παράγει πολυποίκιλα προϊόντα : ρητίνην, ζυλείαν, καυσόξυλα, ζυλάνθρακας, σιτηρά, νωπὰς σταφυλάς, οἶνον, λαχανικά, κτηνοτροφάς, ἄνθη, δώρας, ἔλαιον, μέλι κ.ἄ. καὶ διατηρεῖ συγχρονισμένον βουστάσιον, χοιροστάσιον, προβατοστάσιον, ἵπποστάσιον, οἰνοποιεῖον καὶ ἤλεκτρικὸν δίκτυον. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ τεραστίας γεωργοκτηνοτροφικῆς ἐπιχειρήσεως, ἥτις διαθέτει μεγάλας δασικὰς καὶ γεωργικὰς ἐκτάσεις πρὸς ἐκμετάλλευσιν, ἔχει ἐλαιῶνας καὶ ἀμπέλους καὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν ζώων καὶ ἐπεξεργάζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ γεωργικὰ του προϊόντα (ἐλαιοτριβεῖον, οἰνοποιεῖον) καὶ διαθέτει πρὸς τοῦτο μεγάλον ἀριθμὸν ἐργατῶν.

§ 2. *Ἐπιδιωκόμενοι σκοποί.*—Φυσικὰ διὰ τῆς λογιστικῆς ὀργανώσεως θὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ γνῶσις τῆς περιουσίας, τοῦ ἰδίου καὶ ξένου κεφαλαίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως ταύτης, καὶ τὸ προκύψαν συνολικὸν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα, ὡς καὶ ἡ προέλευσις τούτου (ποῦαι ζημίαι, ποῦαι ἐξοδα καὶ ποῦαι κέρδη ἐδημιουργήθησαν ἐντὸς μιᾶς οἰκονομικῆς χρήσεως καὶ ἐκ ποίας πηγῆς), ὅπου προϋποθέτει βασικῶς γνῶσιν τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ κόστους ἐκάστου παραγομένου γεωργοκτηνοτροφικοῦ προϊόντος, ἥτις διὰ τὴν ἐπιτευχθῆ δέον ἕκαστον τμῆμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως νὰ παρακολουθῆται λογιστικῶς ἰδιαιτέρως.

§ 3. *Λογιστικὸν σχέδιον.*—Πρὸς τοῦτο δέον νὰ καταρτισθῆ ἓνα βασικὸν λογιστικὸν σχέδιον, τὸ ὁποῖον θὰ καθορίζη τοὺς χρησιμοποιηθησομένους λ/σμούς τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ ὡς καὶ τοὺς λ/σμούς ἀποτελεσμάτων. Οὕτω τὸ Λογιστήριον θὰ κινηθῆ ἐντὸς προκαθορισμένων πλαισίων.

Νομίζομεν ὅτι θὰ ἤρκει ἡ κάτωθι ταξινόμησις λογαριασμῶν :

Α'. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΗΓΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ

Ι. Λογαριασμοὶ Περιουσίας (Λ'σμοὶ Ἐνεργητικοῦ) :

1. Κτίρια — Ἐγκαταστάσεις — Μηχαναὶ
10. Κτίρια — Ἐγκαταστάσεις Βουστασίου
11. Κτίρια — Ἐγκαταστάσεις Χοιροστασίου
12. Κτίρια — Ἐγκαταστάσεις Προβατοστασίου
13. Κτίρια — Ἐγκαταστάσεις Ἰπποστασίου

14. Κτίρια — Έγκαταστάσεις Έλαιοτριβείου
15. Κτίρια — Έγκαταστάσεις και Έργαλεῖα Οἰνοποιείου
16. Κτίρια — Έγκαταστάσεις και Έργαλεῖα Ξυλουργείου
17. Κτίρια — Έγκαταστάσεις και Έργαλεῖα Σιδηρουργείου
18. Κτίρια Προσωπικοῦ
19. Κτίρια Ἀποθηκῶν
2. Δασικὸν Κτῆμα
3. Γεωργικὸν Κτῆμα
 30. Ἄμπελος
4. Δενδρώδεις Καλλιέργειαι
 40. Ἐλιῶν
 41. Μηλέαι
 42. Ροδακινέαι
5. Μελισσοκομεῖον.
6. Βουστάσιον
 60. Ἄγελάδες
 61. Ταῦροι
7. Χοιροστάσιον
8. Προβατοστάσιον
9. Γεωργικὰ Έργαλεῖα
10. Γεωργικὰ Μηχανήματα
11. Οἰνοποιεῖον
12. Ὀργανα Χημείου
13. Ὀχήματα
14. Ἀποθήκη Τροφῶν
 130. Ἐλαιον
 131. Οἶνος
 132. Λοιπαὶ Τροφαὶ
15. Ἐπιπλα καὶ Σκεύη
 140. Ἐπιπλα καὶ Σκεύη Γραφείων καὶ Οἰκημάτων Προσωπικοῦ
 141. Ἐπιπλα καὶ Σκεύη Πρατηρίου
16. Γραμμάτια Εἰσπρακτέα
17. Χρεῶσται
18. Ταμεῖον
19. Λ/σμός Ἀνασυγκροτήσεως Κτήματος

II. Λογαριασμοὶ πηγῶν προελεύσεως Περιουσίας (Λ/σμοὶ Παθητικοῦ) :

1. Πιστωταὶ
2. Τράπεζαι
 20. Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν
 21. Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος
3. Γραμμάτια Πληρωτέα
4. Κεφάλαιον

Β'. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ
(ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ)

1. Δασοπονικὴ Ἐκμετάλλευσις
 10. Ἐξοδα δασοπονικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 100. Ἐξοδα δι' ἀναδασώσεις
 101. Ἐξοδα προλήψεως καὶ καταστολῆς πυρκαϊᾶς
 11. Ἔσοδα δασοπονικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 110. Δασικαὶ βροσκαὶ
 110. Ρητίνη
 112. Ἀσβεστος
 113. Καυσόξυλα — ξυλάνθρακες — ξυλεία
 113. Πάσσαλοι
2. Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις
 20. Ἐξοδα γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 200. Ἐξοδα καλλιεργείας δημητριακῶν
 201. Ἐξοδα καλλιεργείας ἀμπέλου
 202. Ἐξοδα καλλιεργείας λαχανοκήπου
 203. Ἐξοδα καλλιεργείας κτηνοτροφῶν
 204. Ἐξοδα καλλιεργείας ἀνθοκήπου
 21. Ἔσοδα γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 210. Ἔσοδα ἐκ καλλιεργείας δημητριακῶν
 211. Ἔσοδα ἐκ καλλιεργείας ἀμπέλου
 212. Ἔσοδα ἐκ καλλιεργείας λαχανοκήπου
 213. Ἔσοδα ἐκ καλλιεργείας ἀνθοκήπου
3. Δενδροκομικὴ Ἐκμετάλλευσις
 30. Ἐξοδα δενδροκομικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 300. Ἐξοδα καλλιεργείας ἐλαιῶν
 301. Ἐξοδα καλλιεργείας μηλεῶν
 302. Ἐξοδα καλλιεργείας ροδακινεῶν

- 31. Έσοδα δενδροκομικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 - 310. Έσοδα ἐξ ἐλαγιῶν
 - 311. Έσοδα ἐκ μήλων
 - 312. Έσοδα ἀπὸ ροδάκινα
- 4. Μελισσοκομικὴ Έκμετάλλευσις
 - 40. Έξοδα μελισσοκομικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 - 41. Έσοδα μελισσοκομικῆς ἐκμεταλλεύσεως
- 5. Ζωοτεχνικὴ Έκμετάλλευσις
 - 50. Έξοδα ζωοτεχνικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 - 500. Έξοδα Βουστασίου
 - 501. Έξοδα Χοιροστασίου
 - 502. Έξοδα Προβατοστασίου
 - 51. Έσοδα ζωοτεχνικῆς ἐκμεταλλεύσεως
 - 510. Έσοδα Βουστασίου
 - 511. Έσοδα Χοιροστασίου
 - 512. Έσοδα Προβατοστασίου
 - 5120. Γάλα
 - 5121. Έρια
 - 5122. Άμνοι
 - 5123. Κόπρος
- 6. Οἴνοποιτα
 - 60. Κόστος παρασκευῆς οἴνου
 - 61. Έσοδα ἐκ διαθέσεως οἴνου
- 7. Δαπάναι ὄδοποιήτας
- 8. Γενικὰ Έξοδα
 - 80. Μισθοὶ Προσωπικοῦ
 - 81. Έξοδα κινήσεως προσωπικοῦ
 - 82. Φωτισμὸς
 - 83. Τηλέφωνον
 - 84. Θέρμανσις
 - 85. Συνδρομαὶ ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν
 - 86. Γραφικὴ ὕλη
 - 87. Ίματισμὸς προσωπικοῦ
- 9. Διάφορα Έξοδα
 - 90. Άποζημιώσεις προσωπικοῦ
 - 91. Έκτακτα ἔξοδα

92. Δικαστικά έξοδα
 93. Δικηγορικά ἀμοιβὰ
10. Δαπάναι Συντηρήσεως Ἀκινήτων καὶ Ἐγκαταστάσεων
 100. Δαπάναι Συντηρήσεως Κτιρίων Βουστασίου
 101. Δαπάναι Συντηρήσεως Κτιρίων Χοιροστασίου
 102. Δαπάναι Συντηρήσεως Κτιρίων Προσωπικοῦ
 103. Δαπάναι Συντηρήσεως Κτιρίων Ἀποθηκῶν
11. Τόκοι
 110. Τόκοι Χρεωστικοὶ
 111. Τόκοι Πιστωτικοὶ

12. Συντήρησις ἠλεκτρικοῦ δικτύου

Τὸ Λογιστήριον θὰ ἠδύνατο ἄριστα νὰ κινηθῇ ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω πλαισίων.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦ προτεινομένου σχεδίου εἶναι ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ἀναλυτικοῦ καθολικοῦ τῶν (λ/σμῶν ἐκμεταλλεύσεως), διὰ τῆς καταλλήλου γραμμογραφησεῶς του θὰ παρεῖχε σαφῆ εἰκόνα τοῦ προκύψαντος οικονομικοῦ ἀποτελέσματος ἐκάστης γεωργοκτηνοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Πρὸς τοῦτο δέον τοῦτο νὰ ἔχῃ ἐπίμηκες σχῆμα διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ δημιουργία πολλῶν στηλῶν.

Κατωτέρω παραθέτομεν ὑπόδειγμα γραμμογραφησεῶς τοιοῦτων ἀποτελεσματικῶν λ/σμῶν, ὡς εἶναι ὁ λ/σμός ἐ. π. «Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις». Ὁ λ/σμός οὗτος εἰς τὴν χρέωσίν του ἀντὶ νὰ φέρῃ τὴν λέξιν «Χρέωσις» θὰ φέρῃ τὴν λέξιν «Ἐξόδα», εἰς δὲ τὴν πίστωσιν ἀντὶ τῆς λέξεως «Πίστωσις» θὰ φέρῃ τὴν λέξιν «Ἐσοδα». Εἰς τὴν χρέωσιν θὰ ὑπάρχουν τόσαι στήλαι ὅσαι εἶναι αἱ κατηγορίαι τῶν ἐξόδων καὶ εἰς τὴν πίστωσιν τόσαι ὅσαι εἶναι αἱ κατηγορίαι τῶν ἐσόδων.

§ 4. Κοστολόγησις τῶν γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων.— Πρέπει ἐκάστου προϊόντος νὰ παρακολουθῆται ἡ καλλιέργεια καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ νὰ καταγράφεται τὸ κόστος του εἰς ἐκάστην περιοχὴν χωρισμένως. Εἰς νὰ περιπτώσιν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχομεν δύο ἢ πλείονα προϊόντα καλλιεργούμενα εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν δέον ἐκάστου ἐξ αὐτῶν νὰ ἐξαχθῇ ἴδιον κόστος. Τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλον διότι χρησιμοποιοῦνται πολλάκις ταυτοχρόνως ἐργάται, ζῶα κλπ. διὰ πλείονα προϊόντα. Διὰ νὰ ὑπερπηδηθῇ ἡ δυσκολία αὕτη δέον νὰ γίνῃ ἡ κατάλληλος λογιστικὴ ἐνέργεια περὶ τῆς θὰ ἀσχοληθῶμεν περαιτέρω.

Πᾶν έξοδον ἐπομένως γινόμενον διὰ γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν θὰ φέρεται εἰς τὸν λ/σμὸν «Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις» μὲ δευτεροβάθμιον λ/σμὸν (ὑπομερίδα) τὸν συγκεκριμένον λ/σμὸν τοῦ έξόδου. Ἐὰν συνεπῶς γίνουν τὰ ἀκόλουθα έξοδα :

Σελίς 5

Σελίς 5

Έξοδα

Γεωργική Έκμετάλλευσις

Έσοδα

Καλλιεργείας Δημητριακῶν 1	Καλλιεργείας Άμπελου	Καλλιεργείας Λαχανικῶν	Καλλιεργείας Κτηνοτροφῶν	Σύνολον	Καλλιεργείας Δημητριακῶν	Καλλιεργείας Άμπελου	Καλλιεργείας Λαχανικῶν	Καλλιεργείας Κτηνοτροφῶν	Σύνολον

Σελίς 8

Σελίς 8

Έξοδα

Δενδροκομική Έκμετάλλευσις

Έσοδα

Καλλιεργείας Έλαιῶν	Καλλιεργείας Μηλεῶν	Καλλιεργείας Ροδακινεῶν	Καλλιεργείας Έλαιῶν	Καλλιεργείας Μηλεῶν	Καλλιεργείας Ροδακινεῶν	Σύνολον

1. Ἀντὶ μιᾶς στήλης θὰ ὑπάρχουν τόσαι ὄσαι εἶναι αἱ κατηγορίαι τῶν δημητριακῶν (κριθὴ, βρώμη, σῖτος κλπ). Ἐπὶ πλεόν θὰ ὑπάρχουν καὶ στήλαι : χρονολογίας, ἀ/ἀ σελίδος τοῦ Ἡμερολογίου καὶ αἰτιολογίας.

Α'. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου :

- α) ξελάκκιωμα
- β) κλαδοκάθαρσν
- γ) σκάψιμον
- δ) σκάλισμα
- ε) ψεκασμοὺς
- στ) θειάφισμα
- ζ) χαράκι
- η) τσίτωμα¹ καὶ ξεφύλισμα
- θ) ἔτοιμασίαν ἀλωνιοῦ
- ι) χάνδακας
- ια) τρυγητὸν καὶ ἀποξήρανσιν
- ιβ) ἀγορὰν θειικοῦ χαλκοῦ
- ιγ) ἀγορὰν θείου
- ιδ) ἀγορὰν τσιτῶν
- ιε) ἀμοιβὰς ἀγροφυλακῆς
- ιστ) μεταφορὰν ἐξ ἀλωνίου εἰς ἀποθήκην
- ιζ) διάφορα ἄλλα ἐξόδα
- ιη) ἐν ποσοστὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων
- ιθ) ἀπόσβεσιν²

θὰ χρεωθῆ ὁ πρωτοβάθμιος λ/σμός «Γεωργικῆ Ἐκμετάλλευσις» μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξόδα μετὰ δευτεροβάθμιον λ/σμόν, τὸν λ/σμόν «Ἐξόδα Καλλιερρείας Ἀμπέλου».

Β'. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου :

- α) ἄροσιν
- β) ἀξίαν σπόρων
- γ) καθαρισμὸν σπόρων
- δ) σβάρνισμα
- ε) βοτάνισμα
- στ) θερισμὸν³

1. Τσίτωμα καλεῖται ἡ ὑποστήριξις τῶν καρποφόρων βλαστῶν διὰ μικρῶν διχαλωτῶν ὑποστηριγμάτων πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαφῆς σταφυλῶν καὶ ἐδάφους.

2. Ὑπολογίζεται ὁ βίος τῆς ἀμπέλου εἰς 15 ἕως 20 ἔτη ἐντὸς τῶν ὁποίων δέον νὰ ἀποσβεσθῆ.

3. Ἐὰν τὸ κτῆμα ἔχη ιδιόκτητον ἀλωνιστικὴν μηχανήν πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν ἀλωνιστικῶν ἐξόδων θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀκόλουθα :

- α) Ἡ σχετικὴ ἀπόσβεσις.
- β) Τὰ ἐξόδα συντηρήσεώς της.
- γ) Τὰ ἡμερομίσθια τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀσχολουμένου μετὰ τὴν ἀλωνιστικὴν μηχανήν.
- δ) Ἡ ἀξία τῆς καυσίμου ὕλης, ἐλαίων κλπ.

- ζ) μεταφοράν
- η) άλωνισμόν
- θ) διχλωρισμόν ἀγύρων
- ι) ἐναποθήκευσιν
- ια) ἀναλογίαν ἐνοικίου
- ιβ) ἐν ποσοστὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων

Θὰ χρεωθῆ ὁ πρωτοβάθμιος λ/σμός «Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις» μὲ τὰ ἀνωτέρω ἐξοδα μὲ δευτεροβάθμιον τὸν λ/σμόν «Ἐξοδα Καλλιεργείας Σίτου».

Οὕτω διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῆς χρεώσεως τοῦ λ/σμοῦ «Ἐξοδα Καλλιεργείας Σίτου» θὰ γνωρίσωμεν τὸ συνολικὸν ποσόν, ὅπερ ἐδαπανήθη διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου.

Γ'. Πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ κόστους τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ βουστασίου δέον νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει τὰ ἐξῆς στοιχεῖα, ἅτινα θὰ ἀχθῶσιν εἰς χρέωσιν τοῦ πρωτοβάθμιου λ/σμοῦ «Ἐκμετάλλευσις Βουστασίου» μὲ δευτεροβάθμιον λ/σμόν «Ἐξοδα Ἐκμεταλλεύσεως Βουστασίου» :

- α) Ἡ τροφή τῶν ἀγελάδων.
- β) Τὰ ἐργατικά, τὰ ὅποια καταβάλλονται εἰς τοὺς ἐργάτας, τοὺς ἐπιφορτισμένους μὲ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὰς ἐργασίας τοῦ βουστασίου.
- γ) Τὸ ἀναλογοῦν ἐνοίκιον τῶν σταύλων.
- δ) Ἡ ἀξία τῆς ἀπαιτουμένης στρωμνῆς.
- ε) Ἡ ἀναλογία τῶν ἐξόδων συντηρήσεως ταύρου.
- στ) Ἡ ἀπόσβεσις τῶν ἀγελάδων.
- η) Ἀναλογία φόρου καὶ πᾶν ἄλλο ἐξοδὸν ἀφορῶν ταύτας, ὡς εἶναι ἢ ἀμοιβὴ κτηνιάτρου, φαρμάκων, καταβολὴ ἀσφαλίσεων κλπ.
- θ) Ἐν ποσοστὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων.

Συνεπῶς τὸ ἄθροισμα ἐκάστου τῶν δευτεροβαθμίων λ/σμῶν μᾶς παρέχει καὶ τὸ κόστος ἐκάστης συγκεκριμένης καλλιεργείας (δημητριακῶν, ἀμπέλου, λαχανικῶν κλπ.).

Τίθεται ὅμως τὸ ἐρώτημα ἢ πίστωσις τοῦ λ/σμοῦ ἐ. π. «Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις» μὲ ποῖον ποσόν θὰ γίνεταί.

Ἐάν τὸ προϊόν πωλῆται τότε ἢ πίστωσις τοῦ λ/σμοῦ τούτου καὶ μάλιστα τοῦ συγκεκριμένου δευτεροβαθμίου λ/σμοῦ θὰ γίνῃ εἰς τὴν τιμὴν πωλήσεως. Ἐάν συνεπῶς πωληθῶν 100 ἑκάδες νωπῶν σταφυλῶν πρὸς δρχ. 4 τὴν ἑκάν, θὰ πιστωθῆ ὁ πρωτοβάθμιος λ/σμός «Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις» καὶ ὁ δευτεροβάθμιος λ/σμός «Ἐσοδα Καλλιεργείας Ἀμπέλου» μὲ δρχ. (100×4).

Ἐάν ὅμως τὸ προϊόν δὲν πωληθῆ ἀλλὰ χρησιμοποιηθῆ εἰς ἄλλην ἐκμετάλλευσιν, ὡς εἶναι ἢ περιπτώσις χρησιμοποίησεως κριθῆς εἰς τὸ ἵπποστάσιον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ θὰ πιστωθῆ ὁ πρωτοβάθμιος λ/σμός «Γεωργικὴ

Ἐκμετάλλευσις» καὶ ὁ δευτεροβαθμῖος λ/σμός «Ἔσοδα Καλλιεργείας Κριθῆς» μὲ δρχ. 3 ἑ. π. τὴν ὁκᾶν οἶα εἶναι ἡ τιμὴ τὴν ὁποῖαν θὰ κατεβάλομεν ἐὰν ἐπρομηθευόμεθα τὴν κριθὴν ἀπὸ τὴν ἀγοράν. Τοῦτο δὲ τὸ πράττομεν ἐὰν ἐχωμεν ἀκριβεῖς κοστολογήσεις. Ἄς λάβωμεν ἕτερον παράδειγμα : Ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ κόστος τῆς κριθῆς εἶναι δρχ. 3 κατ' ὁκᾶν, ἐνῶ ἡ τιμὴ ἀγορᾶς τῆς εἶναι δρχ. 4. Θὰ ἔχωμεν νόθον κοστολόγησιν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ γάλακτος ἐὰν ὑπολογίζωμεν πρὸς σύνθεσιν τοῦ κόστους τούτου δρχ. 3 κατ' ὁκᾶν κριθῆς διότι θὰ ἐμφανίζεται ὡς ἐπιχειρηματικῶς βιώσιμον τὸ βουστάσιον ἐνῶ ἴσως δὲν εἶναι, διότι ἡ εὐθηνὴ τιμὴ τῆς κριθῆς εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς καλλιεργείας κριθῆς καὶ οὐχὶ τοῦ βουστασίου. Εἶναι δηλαδὴ ἐνδεχόμενον νὰ συμφέρῃ νὰ πωλῶμεν τὴν κριθὴν καὶ οὐχὶ νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμεν ὡς τροφήν ἄλλης ἐκμεταλλεύσεως, ἥτις εἶναι οἰκονομικῶς ἀσύμφορος.

Πρέπει δὲ νὰ προσέχωμεν ἐὰν μία καλλιέργεια διδῇ πλείονα προϊόντα. Μὲ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα (B') ἔχομεν τὸ κόστος τοῦ κυρίου προϊόντος τοῦ σίτου καὶ τοῦ δευτερεύοντος προϊόντος τοῦ ἀχύρου. Διὰ νὰ εὐρεθῇ συνεπῶς ἡ ἀξία τοῦ σίτου δέον νὰ ἀφαιρεθοῦν ἐκ τοῦ κόστους τούτου δύο ποσά :

α) Τὸ ποσὸν ὕπερ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀχύρου καὶ ὕπερ προσδιορίζεται εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν, καὶ

β) Τὸ ποσὸν ὕπερ ἀντιπροσωπεύει τὸ εἰσπραχθὲν ἐνοίκιον ἐκ τῆς βοσκῆς τοῦ ἀγροῦ λόγῳ τῆς ἀγροναπαύσεως.

Ἐκ τῶν στοιχείων (A', B', Γ') τὰ ὁποῖα παρεθέσαμεν κατεφάνη ὅτι ἡ προσοχὴ μας δέον νὰ στραφῇ κυρίως πρὸς τὸν συντελεστὴν «ἐργασία» (ξεπροσοχὴ μας δέον νὰ στραφῇ κυρίως πρὸς τὸν συντελεστὴν «ἐργασία» (ξε- λάκκωμα, σκάψιμον, σκάλισμα κλπ.), διότι ἡ ἀξία τῶν διαφόρων ἀγαθῶν ἄτινα προμηθεύεται ἡ ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευσις (ἀγορὰ λιπασμάτων, σπόρων κλπ.) εἶναι καθορισμένη καὶ γνωστὴ, ἐνῶ οἱ ἐργάται καὶ τὰ ζῶα χρησιμοποιοῦνται διὰ διαφορετικὰς ἐργασίας, εἰς τρόπον ὥστε ἡ γνώσις τῆς ἐπα- κριθοῦς ἀπασχολήσεως τῆς ἐργασίας ἀπαιτεῖ εἰδικὴν λογιστικὴν ἐργασίαν, διὰ συντάξεως εἰδικῶν ἐβδομαδιαίων Καταστάσεων (βλ. ἐπ. σελίδα) εἰς τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται ποῦ διετέθη ἡ ἐργασία καὶ συνεπῶς ποῖα ἀκρι- βῶς ἐκμετάλλευσις δέον νὰ ἐπιβαρυνθῇ.

Βάσει τῆς ἐβδομαδιαίας καταστάσεως τῶν ἐλευθέρων ἐργατῶν (ἐπ. σελί-δος) θὰ γίνῃ ἡ ἡμερολογιακὴ ἐγγραφή :

Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις		
Ἔξοδα καλλιεργείας σίτου	180	
Ἔξοδα καλλιεργείας κριθῆς	120	300
Οἰκιακαὶ Δαπάναι		70
Εἰς Ἡμερομίσθια		370
Εἶχε δὲ προηγηθῆ ἐγγραφή :		
Ἡμερομίσθια	370	
Εἰς Ταμεῖον		370

Εβδομαδιαία Κατάστασις τῶν ἐλευθέρων ἐργατῶν¹

Ἀπὸ 1ης μέχρι 7ης τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1957

Αὐξῶν Ἀριθμὸς ἐργατῶν	Ὄνοματεπώνυμον Ἐργάτου Τιμὴ ἡμερομισθίου	Ἡμέραι ἐβδομάδος	Εἶδος ἐκτελεσθεισῶν ἐργασιῶν								Σύνολα ἡμερησίως		Σύνολα ἐβδομαδιαίως		
			Ἡμέραι Δραχμαί		Ἡμέραι Δραχμαί		Ἡμέραι Δραχμαί		Ἡμέραι Δραχμαί		ἡμεροί.	δραχμαί	ἡμεροί.	δραχμαί	
			Καλλ. Σίτου	Καλλ. Κριθῆς	Οἰκιακ. οἰκονομ. Λαχαν.	Βουστάσιον	ἡμεροί.	δραχμαί	ἡμεροί.	δραχμαί					
1	Λ Πρὸς δρχ. 30 ἡμερησίως	Δ	1												
		Τ	1												
		Τ	1	90											
		Π			1					3	90				
		Π			1					3	90	6	180		
2	Μ Πρὸς δρχ. 30 ἡμερησίως	Δ	1												
		Τ	1												
		Τ	1	90											
		Π			1	30				3	90				
		Π								1	30	4	120		
3	Φ Πρὸς δρχ. 35 ἡμερησίως	Δ													
		Τ													
		Τ					1								
		Π					1	70				2	70	2	70
		Π													
κλπ.		Π													
		Σ													
		Σ													
		Κ													
		Κ													
			6	180	4	120	2	70					12	370	

1. Καθ' ἐπέδειγμα 29 Leauty et Guilbaut : «Manuel de la Comptabilité agricole» σελ. 98. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιλαμβάνονται οἱ ἐργάται οἵτινες δὲν λαμβάνουν τροφήν καὶ στέγην ἀλλὰ μόνον τὸ ἡμερομισθίον των.

Ἐάν ὁ ὡς ἄνω καταμερισμός δὲν γίνεται ἐβδομαδιαίως ἀλλὰ μηνιαίως καθίσταται ἀναγκαῖον αἱ τέσσαρες ἐβδομαδιαῖαι καταστάσεις νὰ συγκεντρωθῶν εἰς μίαν.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ὡς ἀκολούθως :

Συγκεντρωτικὴ μηνιαία Κατάστασις ἐλευθέρων ἐργατῶν

Εἶδος ἐργασιῶν	1η Ἑβδομάς		2α Ἑβδομάς		3η Ἑβδομάς		4η Ἑβδομάς		Σύνολον	
	Ἡμερομίσθια	Δραχμαί	Ἡμερομίσθια	Δραχμαί	Ἡμερομίσθια	Δραχμαί	Ἡμερομίσθια	Δραχμαί	Ἡμερομίσθια	Δραχμαί
Καλλιέργεια σίτου	6	180	5	150	4	120	5	150	20	600 ¹
» κριθῆς	4	120	3	90	2	60	4	120	13	390
» βρώμης	—	—	2	60	1	35	1	30	4	125
Βουστάσιον	—	—	1	30	2	60	1	35	4	125
Ἴπποστάσιον	—	—	1	30	1	35	2	60	4	125
Οἰκιακὴ οἰκονομία	2	70	1	30	1	35	1	35	5	170
	12	370	13	390	11	345	14	430	50	1535

Βάσει τῆς τοιαύτης καταστάσεως θὰ γίνῃ ἐγγραφῆ :

Γεωργικὴ Ἑκμετάλλευσις

Ἐξοδα καλλιεργείας σίτου 600

Ἐξοδα καλλιεργείας κριθῆς 390

Ἐξοδα καλλιεργείας βρώμης 125 1.115

Ζωοτεχνικὴ Ἑκμετάλλευσις

Ἐξοδα Βουστασίου 125

Ἐξοδα Ἴπποστασίου 125 250

Οἰκιακαὶ Δαπάναι 170

Εἰς Ἡμερομίσθια 1.535

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν² ὡς καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μιᾶς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἀπασχολοῦν

1. Ἐκ τῆς στήλης ταύτης εὐρίσκομεν :

α) Μὲ τί ποσὰ δέον νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἐκάστη καλλιέργεια ἢ κτηνοτροφικὴ ἐργασία.

β) Ποῖος εἶναι ὁ μέσος ὕρος ἡμερομισθίου ἐκάστης καλλιεργείας. Ἐνῶ τῆς καλλιεργείας σίτου εἶναι δραχ. 30 διότι $\frac{600}{20} = 30$.

γ) Ποῖος εἶναι ὁ μέσος ὕρος ἡμερομισθίου δι' ὅλας τὰς ἐργασίας. Ἐν προκειμένῳ εἶναι δραχ. 30,70, διότι $\frac{1535}{50} = 30,70$.

2. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν καὶ προκειμένου περὶ ἐργατῶν οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν, ἐκτὸς τοῦ ἡμερομισθίου, τροφὴν καὶ στέγην, ὅπερ γίνεται συνήθως παρ' ἡμῶν.

Ὅχι σπανίως ὅμως ἔχομεν καὶ «τοὺς κατ' ἀποκοπὴν», ἧτοι ἐργάτας ἀμειβομένους ἀναλόγως τῆς ἀποδόσεως (θερισμὸς κατὰ στρέμμα, συλλογὴ ἐλαιῶν κατ' ὅκνον κλπ.).

Ἡ ἀμειβὴ δύναται νὰ γίνῃ καὶ εἰς εἶδος.

Ὅταν ἔχωμεν ἐργασίαν κατ' ἀποκοπὴν ὑπάρχει κίνδυνος θυσίας τῆς ποιότητος ὑπὲρ τῆς ποσότητος, δι' ἣ καὶ χρησιμοποιῶνται ἐπόπται.

ται εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους γεωργικὰς ἐργασίας, διὰ τοῦτο καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ γνώσις τῶν ἐργασιῶν εἰς ἃς ἠσχολήθη ἕκαστος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μηνός.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ καταστάσεων, ὧν ἡ γραμμογράφησις ἔχει ὡς κατωτέρω :

Μηνιαία Κατάστισις τοῦ ἐκ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ ¹

Ἰ. Α. Ἀναστασίου — μηνὸς Ὀκτωβρίου 1957

Ἡμερομηνία	Εἶδος ἐκτελεσθείσης ἐργασίας										Σύνολον ἡμερῶν	Παρατηρήσεις	
	Καλλιέργεια Σίτου	Καλλιέργεια Κριθῆς	Καλλιέργεια Ἀραβοσίτου	Βουστάσιον	Χοιροστάσιον	Ἱπποστάσιον	Οἰκιακὴ Οἰκονομία	Ἀσθένεια	Ἄδεια				
1	1											2	
2	1											3	
3													
4		1											
5		1											
6	1												
7	1												
8	1											4	
9	1												
10			1									5	
11		1	1									2	
12			1									2	
13			1									1	
14			1										
15				1									
16					1								
17						1							
18													
19						1							
20													
21							1						
22							1						
23							1						
24							1						
25							1						
26							1						
27							1						
28							1						
29							1						
30								1					
31									1	1		12	
	6	3	5	2	2	1	10	1	1			31	

1. Καθ' ὑπόδειγμα 32. «Leautey et Guilbaut», ἐνθ' ἄν. σελ. 104. Τοιαύτη κατάστασις θὰ συνταχθῇ καὶ δι' ἕκαστον μέλος τῆς οἰκογενείας ἐφ' ὅσον ἀπασχολεῖται καὶ ἐργάζεται εἰς τὸ ἀγρόκτημα. Ἐξυπακούεται ὅτι δύναται νὰ εἶναι συντεταγμένη καὶ εἰς ὥρας ἐργασίας ἀντὶ τῶν ἡμερῶν.

Βάσει τῶν μηνιαίων τούτων ἀτομικῶν καταστάσεων συντάσσεται ἡ συγκεντρωτικὴ κατάσταση κατὰ τὸν κάτωθι τύπον :

Συγκεντρωτικὴ Κατάστασις ἐργασίας ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἐργαζομένων μελῶν τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας

Εἶδος ἐργασίας	Ὀνοματεπώνυμον ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ καὶ μελῶν τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας					Σύνολον ἡμερῶν ἐργασίας	Ἀναλογοῦν ἡμερομίσθιον	Μηνιαία ἐπιβάρυνσις Ἀρχῶν
	A	B	Γ	Δ	E			
Καλλιέργεια σίτου	6	8	10	3	—	27	20	540
Καλλιέργεια κριθῆς	3	2	—	—	—	5	20	100
» ἀραβοσίτου	5	4	—	—	—	9	20	180
Βουστάσιον	2	3	1	—	23	29	20	580
Χοιροστάσιον	2	4	1	—	—	7	20	140
Ἴπποστάσιον	1	3	1	1	8	14	20	280
Οἰκιακὴ Οἰκονομία	12	7	18	27	—	64	20	1280
	31	31	31	31	31	155		3100
Ἀσθένεια (1)								
Ἀδεια (1)								

Ἡ σύνταξις τοῦ ὡς ἄνω συγκεντρωτικοῦ πίνακος δὲν παρουσιάζει δυσκολίας. Ἡ μόνη συναντωμένη δυσχέρεια εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῆς στήλης : «Ἀναλογοῦν ἡμερομίσθιον» καὶ τοῦτο διότι συνήθως τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν λαμβάνει καὶ μισθὸν καὶ τρέφεται ἐνῶ ἄλλα μέλη τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας λαμβάνουν μισθὸν τινα ἄλλα δὲ οὐδὲν λαμβάνουν.

Πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ ἀναλογοῦντος ἡμερομισθίου τοῦ ὡς ἄνω προσωπικοῦ θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν :

α) Ἄπασαι αἱ δαπάναι πρὸς διατροφήν του. ἦτοι τὰ καταβληθέντα εἰς ἀρτοποιίον, παντοπωλίην, κρεσπώλην κλπ. ὡς καὶ τὰ καταναλωθέντα προϊόντα παραγωγῆς τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

β) Τὰ ἐξοδα καλλιέργειας λαχανοκήπου καὶ τροφῆς ὄρνιθων, κονίχιων καὶ λοιπῶν κατοικιδίων ζώων.

1. Εἰς τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο ἐθεωρήσαμεν ὅτι ἅπαν τὸ προσωπικὸν ἐργάσθη ἀδιαικῶς ὁλόκληρον τὸν μῆνα. Συνήθως ὅμως τὰς Κυριακὰς ἢ δὲν ἐργάζεται τελείως ἢ ἔχει ἡμι-αργίαν. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἄδειαι χορηγοῦνται καὶ ἀσθενεῖς δὲν ἀποκλείονται νὰ καταστῶν τινὲς τούτων. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἀθροίσεις συμπληροῦνται καὶ αἱ στήλαι «ἀσθένεια» καὶ «ἄδεια», ὅτε εἶναι γνωστὸς πλὴν καὶ ὁ ἀχρησιμοποίητος χρόνος.

γ) Τὰ ἡμερομίσθια, ἄτινα καταβάλλονται.

Ἐπειδὴ ὅμως μέρος τῶν προϊόντων τοῦ λαχνοκλήπου ὡς καὶ τῶν κατοικιδίων ζώων (ὄρνιθων, κονίλλων κλπ.) διατίθεται εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἡ γεωργικὴ ἐκμετάλλευσις προσπορίζεται ποσὸν τι χρημάτων ἐξ αὐτῶν, ἔπεται ὅτι ἐκ τῶν ὡς ἄνω τριῶν στοιχείων δεόν νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων τούτων. Τὸ ἐναπομείναν ποσὸν διαιρεῖται διὰ τοῦ συνόλου τῶν ὥρων ἐργασίας καὶ τὸ προκύπτον ποσὸν εἶναι τὸ ζητούμενον «ἀναλογοῦν ἡμερομίσθιον».

Ἦνα καταστῶμεν ἀντιληπτοὶ φέρομεν τὸ ἐξῆς παράδειγμα :

Ἐστω ὅτι τὸ ὑπηρετικὸν μας προσωπικὸν ἀπετελεῖτο ἀπὸ τῶν Α λαμβάνοντα μηνιαίως δρχ. 400, Β λαμβάνοντα 450, Γ 400, Δ ἰδιοκλήτην μὴ λαμβάνοντος μισθὸν καὶ Ε λαμβάνοντος 450.

Θὰ γίνῃ ἐπομένως εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἐγγραφή

Χρεώσεως τοῦ λογ/σμοῦ «Οἰκιακαὶ Δαπάναι» καὶ πιστώσεως τοῦ λογ/σμοῦ «Ταμεῖον» μὲ δρχ. 1.700.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι πρὸς συντήρησιν τῶν ἀνωτέρω κατεβλήθησαν ἐντὸς μηνός :

α) Εἰς τὸν κρεσπώλην	δρχ. 500
β) » » ἀρτοπώλην	» 400
γ) » » παντοπώλην	» 700
δ) » » ἰχθυοπώλην	» 200
ε) Λοιποὺς προμηθευτὰς	» 300
	<u>2.100</u>

Θὰ γίνῃ διὰ τὰ ἀνωτέρω ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Οἰκιακαὶ Δαπάναι» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» μὲ δρχ. 2.100.

Ἐφ' ὅσον δὲ ἐχρησιμοποιήθησαν προϊόντα τῆς ἐκμεταλλεύσεως διὰ τὴν παρασκευὴν φαγητῶν :

Ἐλαίου	ἀξίας 1.000
Ἄσπεριον	» 200
καὶ λοιπῶν προϊόντων	» <u>300</u>
	1.500

Θὰ γίνῃ ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Οἰκιακαὶ Δαπάναι» καὶ πιστώσεως τοῦ λογ/σμοῦ «Ἀποθήκης Προϊόντων» μὲ 1.500.

Ἐὰν ἐκ παραλλήλου ἐκ τῆς πωλήσεως ὧων, ὄρνιθων, κονίλλων κλπ. εἰσεπράχθησαν δρχ. 2.200 δεόν νὰ γίνῃ ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λογ/σμοῦ «Ταμεῖον» μὲ δρχ. 2.200 καὶ πιστώσεως τοῦ λογ/σμοῦ «Οἰκιακαὶ Δαπάναι» μὲ δρχ. 2.200.

Τοιοιουτρόπως ὁ λογαριασμὸς «Οἰκιακαὶ Δαπάναι» παρουσιάζει τὴν κάτωθι εἰκόνα :

X.	Οικιακά Δαπάναι	Π.
1.700	2.200	
2.100		
4.500		
<hr/>		
5.300		

ἔτσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον δρχ. 3.100. Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ διαιρεθῆ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ συνόλου ἡμερῶν ἐργασίας, ὅπερ ἐμφανίζει ὁ πίναξ τῆς σελ.

229 ἔτσι $\frac{3.100}{155}$. Τὸ προκύπτον ποσὸν εἶναι δρχ. 20. Εἴκοσιν ἐπομένως

δραχμαὶ εἶναι τὸ ἀναλογοῦν ἡμερομίσθιον δι' ἕκαστον μέλος τοῦ ὑπηρετικῶ προσωπικοῦ ἢ δι' ἕκαστον μέλος τῆς γεωργικῆς οἰκογενείας.

Βάσει πλέον τῆς συγκεντρωτικῆς ὡς ἄνω καταστάσεως θὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθος ἐγγραφή :

Ἡμερομίσθια	3.100	
Εἰς Οἰκιακὰς Δαπάνας		3.100

Καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐγγραφή καταμερισμοῦ τῶν δαπανῶν τούτων διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

Γεωργικῆ Ἐκμετάλλευσις		
Ἐξοδα Καλλιεργείας σίτου	540	
Ἐξοδα Καλλιεργείας κριθῆς	100	
Ἐξοδα Καλλιεργείας ἀραβοσίτου	180	820
<hr/>		
Ζωοτεχνικῆ Ἐκμετάλλευσις		
Ἐξοδα Βουστασίου	580	
Ἐξοδα Χοιροστασίου	140	
Ἐξοδα Ἴπποστασίου	280	1.000
<hr/>		
Οἰκιακαὶ Δαπάναι		1.280
Εἰς Ἡμερομίσθια		3.100

Καὶ οἱ ἵπποι¹ εἰς ἐν ἀγρόκτημα ποικίλως προσφέρουν τὴν ἐργασίαν των οὐ μόνον δι' ἄροσιν, σπορὰν κλπ. ἀλλὰ καὶ διὰ μεταφορὰς, ἐπὶ πλέον δὲ ἀποτελοῦν πηγὴν ἐσόδων ὡσάκτις δοθοῦν εἰς ἄλλας γεωργικὰς ἐκμεταλλεύσεις ἐπ' ἀμοιβῆ.

Καθίσταται καὶ ἐνταῦθα ἀπαραίτητος ἡ γνῶσις τοῦ κόστους συντηρήσεως αὐτῶν.

Πρὸς ἐξέυρεσίν του θὰ ἐργασθῶμεν ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ὑπηρετικῶ προσωπικοῦ. Πρὸς τοῦτο :

1) θὰ καταρτισθῆ κατάστασις ἐργασίας ἐκάστου ἵππου, ὡς τὸ ἐν τῇ ἐπ. σελίδι ὑπόδειγμα, καὶ

2) θὰ καταρτισθῆ βάσει τῶν ὡς ἄνω καταστάσεων συγκεντρωτικῆ κατάστασις ἐργασίας τῶν ἵππων, ὡς τὸ ὑπόδειγμα τῆς σελίδος 233.

1. Ἐὰν πρόκειται περὶ χρησιμοποίησεως δι' ἄροσιν κλπ. βοῶν θὰ ἔχωμεν «Ἐργασίαι Βοῶν» κλπ.

*Εργασία τοῦ ἵππου Α*¹
Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1957

Εἶδος ἐργασίας	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Σύνολον	Παρατηρήσεις				
Καλλιέρ. σίτου	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																											
» κρίθης											1	1	1	1																							
» ἀραβοσίτου																1	1	1																			
Γενικά ἔξοδα (μετάβασεις εἰς ἀγροῶν)																																					
Χρησιμοποίησις εἰς ξένας ἐργασίας																																					
Κυριακὴ ἀνάπαυσις																																					
Ἀσθένεια																																					
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	31	

1. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον θὰ γίνων καταστάσεις καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἵππους.
 Βάσει τούτων θὰ γίνῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ἡ συγκεντρωτικὴ ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

Συγκεντρωτική Κατάσταση Εργασίας τών Ύππων, μηνός 'Οκτωβρίου 1957

Είδος εργασίας	Ύππος Α	Ύππος Β	Σύνολον ημερών	«Αναλογούσα τιμή» μιάς ημέρας εργασίας	Συνολική τιμή εργασίας Ύππων
Καλλιέργεια σίτου	18	15	33	50	1650
Καλλιέργεια κριθής	8	14	22	50	1100
Γενικά έξοδα (μετάβασ. εις άγοράν)	3	2	5	50	250
'Ασθένειαι	2	—	2		
	31	31	62		
Μείον ασθένειαι	2	—	2		
	29	31	60	50	3000

1. Η εξέρεσις τής «αναλογούσης τιμής» μιάς ημέρας εργασίας εκάστου Ύππου θά γίνη από τόν λογαριασμόν «Έργασια Ύππων», όστις θά έχη χρεωθή με τας δαπάνας διατροφής, νοσθλείας, περιποιήσεως κλπ. και θά έχη πιστωθή με τήν τιμήν τής παρασχεθείσης κόπρου (τρέφουσα τιμή), τά εισπραχθέντα ποσά λόγω άπασχολήσεώς του άλλωχού κλπ. Τό υπόλοιπον του λογαριασμού τούτου θά διαφερθή με τόν αριθμόν τών εργαθειών ημερών τών Ύππων και τό προκύπτον ποσόν θά δείξη τήν αναλογούσαν τιμήν εργασίας μιάς ημέρας. Έστω ότι τό χρεωστικόν υπόλοιπον του λογαριασμού «Έργασια Ύππων» ανέρχεται εις δρχ. 3000. Τούτο διααιρούμενον διά τών 60 ημερών εργασίας τών Ύππων μιάς διδει τον αριθμόν $50 \left(\frac{3.000}{60} = 50 \right)$, όστις σημαίνει ότι δρχ. 50 είναι τό κόστοςς ημερησίας εργασίας εκάστου Ύππου.

Βάσει δὲ τῆς συγκεντρωτικῆς τᾶν κατὰστάσεως θὰ γίνῃ ἡ κάτωθι ἐγγραφή :

Γεωργικῆ Ἐκμετάλλευσις		
Καλλιέργεια σίτου	1.650	
Καλλιέργεια κριθῆς	<u>1.100</u>	2.750
Γενικὰ ἔξοδα		250
Εἰς Ἐργασίας ἔππων		3.000

§ 5. Ἐπίπτωσις μέρους τῶν γενικῶν ἐξόδων ἐπὶ τῶν παραγομένων γεωργοκτηνοτροφικῶν προϊόντων.—Δεδομένου ὅτι τὰ γενικὰ ἔξοδα ἑνὸς ἀγροκτήματος ἀφοροῦν ὀλόκληρον τὴν ἐκμετάλλευσιν, δεόν ἐν ἀναλογίᾳ νὰ ἐπιβαρύνουν ὅλα τὰ παραγόμενα γεωργοκτηνοτροφικὰ προϊόντα. Ἐπιτυχίαν δὲ σημειοῖ ἡ ἐκμετάλλευσις ἡ ὁποία κατὰ προσέγγισιν πλησιάζει πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἀναλογίαν.

Τὰ τοιαῦτα γενικὰ ἔξοδα διακρίνονται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας :

Α'. Ἀμετάβλητα ἢ σταθερὰ καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα¹, γινόμενα ἀνεξαρτήτως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Τοιαῦτα δὲ εἶναι :

α) Ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου τῶν ἰδιοκτητῶν, ἢ τὸ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην καταβληθὲν ἐνοίκιον διὰ τὴν μίσθωσιν τοῦ ἀγροκτήματος. Ἐὰν δὲ ὁ ἐνοικιαστής χρησιμοποίησῃ ἐν προσωπικόν του κεφάλαιον νὰ ὑπολογισθῇ καὶ ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου τούτου.

β) Οἱ δημόσιοι φόροι ἐπὶ τῶν γαιῶν ὡς καὶ οἱ φόροι οἱ καθαρῶς προσωπικοὶ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ μισθωτῶν.

γ) Τὰ ἀσφάλιστρα, αἱ δημοτικαὶ ὀφειλαὶ διὰ τὰς ὁδοὺς, ὕδωρ, ἠλεκτρικὸν κλπ.

δ) Οἱ μισθοὶ καὶ ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν ἀμοιβῆ τῶν διευθυντῶν καὶ ὑπαλλήλων τῶν γραφείων.

ε) Τὰ ἔξοδα γραφικῆς ὕλης κλπ.

στ) Θέρμανσις καὶ φωτισμός.

ζ) Ἀπόσβεσις ἀκινήτων κλπ.

Β'. Μεταβλητὰ ἢ ἀναλογικὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀυξομειοῦνται ἀναλόγως τῆς ἀυξομειώσεως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ταῦτα εἶναι ὀλιγώτερα τῶν προηγουμένων, εἶναι δὲ τὰ ἀκόλουθα :

α) Συντήρησις ἀκινήτων, μηχανῶν καὶ ἐργαλείων ὑπὸ τρίτων.

β) Ἡμερομίσθια ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.

γ) Ἀμοιβαὶ διὰ συμπληρωματικὰς ἐργασίας ὀργανώσεως διοικήσεως καὶ λογιστηρίου συνεπείᾳ τῆς ἀυξήσεως τῶν ἐργασιῶν.

1. Κατὰ τοὺς Leauty et Guilbaut ἐνθ' ἀν. σελ. 124.

- δ) Οἱ ἄνθρακες, τὸ πετρέλαιον κλπ. διὰ τὰς μηχανάς.
- ε) Τὰ ἐξόδα ἐρευνῶν, ἐργαστηρίων, ταξιδίων.
- στ) Προεξοφλήματα καὶ τόκοι ἐμπορικοί.
- ζ) Αἱ μεσιτεῖαι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὰ σταθερὰ βαρύνουν τὴν τιμὴν κόστους τῆς γεωργο-κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς, ἰδίως κατὰ τὰ ἔτη κακῶν ἐσοδειῶν, ὅπου ἐνῶ ἐλαττοῦται ἡ παραγωγή τὰ ἐξόδα ταῦτα παραμένουν σταθερὰ καὶ συνεπῶς κατὰ μονάδα παραγωγῆς ἔχομεν ἠϋξημένον κόστος.

Τὸ ἴδιον ὅμως δὲν συμβαίνει μὲ τὰ μεταβλητά, διότι ταῦτα γίνονται ἀϋξανομένης τῆς παραγωγῆς. Χρειαζέται φρόνησις καὶ προσοχὴ εἰς τὸν τρόπον ὥστε τίποτε τὸ περιττὸν καὶ ἄχρηστον νὰ μὴ γίνεται.

Τίθεται ὅμως τὸ ἐρώτημα πῶς τὰ ὡς ἄνω γενικὰ ἐξόδα, σταθερὰ ἢ μεταβλητά, θὰ ἐπιρροφῶσιν ἐπὶ τῶν παραγομένων προϊόντων.

Ταῦτα θὰ εἶναι τελείως γνωστὰ εἰς τὸ τέλος τοῦ οικονομικοῦ ἔτους. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ γνώσις τοῦ κόστους εἶναι ἀπαραίτητος, εἴθισται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς νὰ γίνεται ἡ ἐπίπτωσις ἐπὶ τῶν διαφόρων κλάδων παραγωγῆς.

Ἀκριβῆς ἐπίπτωσις εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος, δι' ἃ καὶ προτείνεται ὑπὸ πολλῶν συγγραφέων ἡ χρησιμοποίησις ἐνὸς «ἀναλογικοῦ συντελεστοῦ» (co-efficient proportionnel) καθοριζομένου καθ' ὑπολογισμόν, συνήθως δὲ βάσει τῶν ἡμερομισθίων. Ἐκλέγονται δὲ τὰ ἡμερομίσθια ὡς βᾶσις καθορισμοῦ τῆς ἐπιπτώσεως τῶν γενικῶν ἐξόδων, καθ' ὅσον ἀποτελοῦν βασικὸν στοιχεῖον τοῦ κόστους.

Ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ «ἀναλογικοῦ συντελεστοῦ» γίνεται ὡς ἐξῆς :

Συντάσσεται, βάσει τῶν συγκεντρωτικῶν καταστάσεων ἐλευθέρων ἐργατῶν καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, μία νέα κατάστασις, ἐξευρισκομένου τοῦ συνόλου τῶν ἐργατικῶν κατὰ εἶδος ἐργασίας. Ἦτοι ἐξευρίσκεται τὸ εἶδος ἀπασχολήσεως τῶν ἐργατῶν. Λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν τὸ σύνολον τῶν δραχμῶν ὑπερ κατεβλήθη κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος εἰς τοὺς ἐλευθέρους ἐργάτας, τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ τὰ μέλη τῆς γεωργικῆς οἰκιογενείας καὶ συγκρίνεται πρὸς τὸ σύνολον τῶν γενικῶν ἐξόδων, ἐξευρισκομένου τοῦ σχετικοῦ συντελεστοῦ. Οὕτω ἐὰν κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος τὸ σύνολον τῶν ἐργατικῶν ἀνήρχετο εἰς 100.000 καὶ τὰ γενικὰ ἐξόδα εἰς 10.000 ἢ σχέσις ἦτο 10%. Τὸ 10% ἰνομάζεται ἀναλογικὸς συντελεστής.

Δέν ἐπομένως νὰ ἐξεύρωμεν τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τὰ ἀναλογοῦντα ἐργατικά καὶ τούτου θὰ λάβωμεν τὸ 10% ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν σχετικὸν συντελεστὴν καὶ θὰ τὸ κατανείμωμεν εἰς τὰς διαφόρους ἐπὶ μέρους ἐκμεταλλεύσεις.

Πρὸς τοῦτο λαμβάνομεν τὰς σχετικὰς καταστάσεις ¹.

Εἶδος ἐργασίας	Ἡμερομίσθια		Σύνολον	%	Ἀναλογία Γεν. ἔξοδων
	Ἐλευθέρων ἐργατῶν	Ἑπιτηρικοῦ προσωπικοῦ			
Καλλιέργεια σίτου	600	540	1140	100,0	114
Καλλιέργεια κριθῆς	390	100	490		49
» ἀραβοσίτου	—	180	180		18
Βουστάσιον	125	580	705		70,5
Χοιροστάσιον	—	140	140		14
Ἴπποστάσιον	125	280	405		40,5
Οἰκιακὴ οἰκονομία	170	1280	1450		145
Καλλιέργεια βρώμης	125	—	125		12,5
	1535	3100	4635		463,5

Θὰ γίνῃ δὲ ἡ κάτωθι ἐγγραφή, δι' ἧς θὰ ἐμφανισθῇ ἡ ἐπίπτωσης τῶν Γενικῶν ἔξοδων ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἐκμεταλλεύσεων :

Γεωργικὴ Ἐκμετάλλευσις

Ἐξοδα Καλλιεργείας σίτου	114	
Ἐξοδα Καλλιεργείας κριθῆς	49	
Ἐξοδα Καλλιεργείας ἀραβοσίτου	18	
Ἐξοδα Καλλιεργείας βρώμης	12,5	193,5

Ζωοτεχνικὴ Ἐκμετάλλευσις

Ἐξοδα Βουστασίου	70,5	
Ἐξοδα Χοιροστασίου	14	
Ἐξοδα Ἴπποστασίου	40,5	125

Οἰκιακὰ καὶ δαπάναι

145

Εἰς Γενικὰ ἔξοδα

463,5

Φυσικὰ ὅταν καταβάλλωνται τὰ γενικὰ ἔξοδα χρεοῦται ὁ λογαριασμὸς «Γενικὰ Ἐξοδα» καὶ πιστοῦται ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον».

Εἶναι ἐνδεχόμενον εἰς τὸ τέλος Ὀκτωβρίου, διὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον, νὰ ἔχωσι καταβληθῇ περισσότερα τῶν 463,40 ἢ καὶ ὀλιγώτερα. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ προηγούμενος ὑπολογισμὸς δὲν εἶχεν ἀπόλυτον ἀκρίβειαν. Ἡ ἀκρίβεια δὲ αὕτη εἶναι ἔτι ἐκδηλὸς εἰς τὸ τέλος Δεκεμβρίου, ἤτοι εἰς τὸ τέλος χρήσεως καὶ δὴ ὅταν τὰ περυσινὰ γενικὰ ἔξοδα δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰ ἐφε-

1. Βλ. συγκεντρωτικὴν μηνιαίαν Κατάστασιν ἐλευθέρων ἐργατῶν σελ. 227.

τεινὰ ἤ, ὅταν τὰ περυσινὰ ἐργατικά δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰ ἐφρετεινὰ ἢ καὶ ἀκόμη ἢ σχέσις τῶν ἐφρετεινῶν γενικῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἐργατικά δὲν εἶναι οἷα ἦτο πέρυσι.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Γενικά Ἐξόδα» μεταφέρεται εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως»¹.

§ 6. Τὸ τηρούμενον λογιστικὸν σύστημα ἐγγραφῶν.— Εἰς τὰς μεσαίας καὶ μεγάλας γεωργικὰς ἐκμεταλλεύσεις τὸ τηρούμενον λογικὸν σύστημα ἐγγραφῶν ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι τὸ «συγκεντρωτικὸν σύστημα ἐγγραφῶν». Ποῖα θὰ εἶναι τὰ κυριώτερα ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια τὰ ὅποια θὰ τηρηθῶσι, θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ὅπωςδὴποτε ὅμως θὰ τηρηθῶσι :

α) Τὰ ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια «Εἰσπράξεων» καὶ «Πληρωμῶν»². Οὔτω ἐὰν καταβάλωμεν τὸ ἐνοίκιον τοῦ ἀγροκτήματος θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Πληρωμῶν» καὶ χρεούμενος λογαριασμὸς θὰ εἶναι ὁ λογαριασμὸς «Μισθώματα Ἀγροκτήματος». Ἐὰν καταβάλωμεν δὲ ἀμοιβὴν τοῦ κτηνιάτρου, ὅστις ἐκλήθη νὰ θεραπεύσῃ ἀσθενήσαντα ἵππον, θὰ χρησιμοποιηθῇ πάλιν τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Πληρωμῶν» καὶ θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Ἴπποστάσιον».

Ἐὰν καταβληθῶν οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή πάλιν εἰς τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Πληρωμῶν» χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Μισθοὶ Προσωπικοῦ». Ἐὰν δὲ καταβληθῶν ἡμερομίσθια εἰς τοὺς ἐργάτας τοὺς ἀσχοληθέντας εἰς ἐργασίας καλλιμεργείας σίτου καὶ κριθῆς θὰ γίνῃ πάλιν χρησιμοποίησις τοῦ ἀναλυτικοῦ ἡμερολογίου «Πληρωμῶν» χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ἡμερομίσθια».

Ἐὰν ἀφ' ἐτέρου πωληθῇ τοῖς μετητοῖς γάλα ἐκ τοῦ Βουστασίου, θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Εἰσπράξεων» πιστώσει τοῦ λογ/σμοῦ «Ζωοτεχνικὴ Ἐκμετάλλευσις» μὲ δευτεροβάθμιον «Ἐσοδα Βουστασίου» καὶ τριτοβάθμιον τὸν λογαριασμὸν «Γάλα».

Τόσον τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον εἰσπράξεων ὅσον καὶ τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον πληρωμῶν θὰ ἐνημεροῦνται βάζει τῶν γραμματίων εἰσπράξεως καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῶν, τὰ ὅποια θὰ μονογράφωνται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κτήματος καὶ τὰ ὅποια θὰ ἀποτελοῦν τὰ δικαιολογητικά τῶν ἐγγραφῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια.

1. Ἐὰν ὅμως πρὸ τῆς μεταφορᾶς ταύτης εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξακριβωσις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐπὶ μέρους ἐκμεταλλεύσεως εἰς ἣν θὰ ἔδει νὰ εἶχε μεταφερθῇ ποσὸν τι τῶν «Γενικῶν Ἐξόδων», ὅπερ ὅμως δὲν μετεφέρθη, μεταφέρεται νῦν.

2. Βλ. ὑποδείγματα εἰς ἐργασίαν μας «Σύστημα Λογιστικῆς» Πρῶτος τόμος σελ. 261 καὶ 262.

β) Τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Διαφόρων Πράξεων»¹. Εἰς τοῦτο θὰ γίνεσθαι ἡ καταχώρισις ὅλων τῶν ἐγγραφῶν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις ὅπου δὲν λαμβάνει χώραν εἰσπραξίς ἢ πληρωμή. Ἐὰν ἀγοράσωμεν ἕ. π. μίαν ἀγελάδα ἐπὶ πιστώσει θὰ χρησιμοποιοῦνται τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον διαφόρων πράξεων. Ὑπερ εἶναι διηρημένον εἰς δύο : «Χρεώσεις», «Πιστώσεις». Ἡ χρέωσις κατὰ λαμβάνει τὴν ἀριστερὰν σελίδα καὶ ἡ πίστωσις τὴν δεξιάν. Εἰς τὸ παράδειγμα θὰ χρεωθῆ ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμός «Βουστάσιον» καὶ ὁ δευτεροβάθμιος λογαριασμός «Ἀγελάδες» εἰς τὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Διαφόρων Πράξεων» καὶ θὰ πιστωθῆ εἰς τὸ αὐτὸ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμός «Πιστωταὶ» καὶ ὁ δευτεροβάθμιος λογαριασμός ὁ περιέχων τὸ ὄνοματεπώνυμον τοῦ πωλητοῦ.

Διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Διαφόρων Πράξεων θὰ ἐκδίδονται τὰ καλούμενα συμπληρωστικὰ δελτία «Χρεώσεως» καὶ «Πιστώσεως» ἀποτελοῦντα τὰ δικαιολογητικὰ ἐγγραφῆς καὶ ὑπογράφόμενα ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ.

Ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν ἡμερολογίων μεταφέρονται αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὸ «Συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον» συνήθως εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός.

Πρὸς τοῦτο θὰ γίνωσιν αἱ κάτωθι ἐγγραφαὶ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός ἐν τῷ Συγκεντρωτικῷ Ἡμερολογίῳ :

α) Μία ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» πιστώσει ὅλων τῶν πιστουμένων γενικῶν λογαριασμῶν, λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἐναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Πληρωμῶν μετὰ τὸ δικαιολογητικόν : «Εἰσπράξεις ἀπὸ 1-31 τοῦ μηνός ἕ. π. Ἰουλίου».

β) Μία ἐγγραφή πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» χρεώσει ὅλων τῶν χρεουμένων γενικῶν λογαριασμῶν λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἐναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Πληρωμῶν μετὰ τὸ δικαιολογητικόν : «Πληρωμαὶ ἀπὸ 1-31 τοῦ μηνός ἕ. π. Ἰουλίου».

γ) Μία ἐγγραφή χρεώσεως πάντων τῶν πρωτοβαθμίων χρεουμένων λογαριασμῶν τεῦ «Ἐναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Διαφόρων Πράξεων» πιστώσει πάντων τῶν πιστουμένων πρωτοβαθμίων λογαριασμῶν τοῦ «Ἐναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Διαφόρων Πράξεων» μετὰ τὸ δικαιολογητικόν : «Συμπληρωστικὰ πράξεις μηνός ἕ. π. Ἰουλίου».

Οἷκοθεν νοεῖται ὅτι δέον νὰ ἀποφεύγηται ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν λογαριασμῶν, δι' ὃ καὶ οὗτοι ἀθροίζονται ὥστε ἐμφανίζονται δι' ἑνὸς ποσοῦ.

Οὕτω ἕ. π. ὅταν χρεοῦται ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» καὶ πιστοῦται ἐπτάκις ὁ λογαριασμός «Πιστωταὶ» εἰς τὸ Συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Πωστικαὶ» ἅπαξ μετὰ τὸ συνολικὸν ποσόν.

1. Βλ. ὑποδείγματα εἰς «Σύστημα Λογιστικῆς» Πρῶτος τόμος ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 265.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται δι' ἑνὸς πίνακος εἰς ὃν καταχωρίζονται πάντες οἱ πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ τοῦ ἀναλυτικοῦ ἡμερολογίου.

Ὁ πίναξ οὗτος καλεῖται «Φύλλον Ἐλέγχου καὶ Ἀναλύσεως».

Θὰ συνταχθῆ δὲ δι' ἕκαστον ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον καὶ ἓν φύλλον ἐλέγχου καὶ ἀναλύσεως. Ταιουτοτρόπως ἐν προκειμένῳ θὰ ἔχωμεν :

α) ἓν διὰ τὰς εἰσπράξεις.

β) ἓν διὰ τὰς πληρωμάς.

γ) ἓν διὰ τὴν χρέωσιν τοῦ ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Διαφόρων Πράξεων καί,

δ) ἓν διὰ τὴν πίστωσιν τοῦ ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Διαφόρων Πράξεων.

Ἐκ τοῦ Συγκεντρωτικοῦ Ἡμερολογίου γίνεται ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικόν.

Ἀφοῦ τὸ Γενικὸν Καθολικὸν εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ λαμβανόμενοι ἐκ τοῦ Συγκεντρωτικοῦ Ἡμερολογίου ἐξυπακούεται ὅτι καὶ εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν δὲν θὰ ὑπάρχουν λεπτομερῆ δικαιολογητικά, διότι ταῦτα, ὡς ἀνωτέρω ἐτονίσθη, εὑρίσκονται εἰς τὰ διάφορα παραστατικά : γραμμάρια εἰσπράξεως, ἐντάλματα πληρωμῶν, καὶ συμπηφιστικά δελτία, ὡς καὶ εἰς τὰ ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὑπενθυμίζομεν τὴν εἰς τὸ Γεν. Καθολικὸν ἰδιόμορφον καταχώρισιν τοῦ λογαριασμοῦ «Γραμμάρια Εἰσπρακτέα», συνεπεῖα τῆς ἰδιότητος ἣν ἔχει νὰ πιστοῦται πάντοτε μὲ τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τοῦ γραμματίου, καλούμενος ὡς ἐκ τούτου «λογαριασμός ἐξ ἀντικρυζομένων χρεωπιστώσεων»¹.

Παραλλήλως θὰ τηρηθοῦν καὶ ὠρισμένα ἀναλυτικὰ καθολικὰ (χρεωστῶν, πιστωτῶν κλπ.).

§ 7. Ἀπογραφή καὶ ἀποτίμησις.—Θὰ καταγραφῆ ἅπανα ἡ περιουσία τοῦ ἀγροκτήματος, αἱ πάσης φύσεως ὑποχρεώσεις τούτου καὶ θὰ προσδιορισθῆ τὸ ἴδιον κεφάλαιον.

Εἰς τὴν § 1 ἔχομεν παραθέσει τοὺς κυριωτέρους λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους θὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ Λογιστήριον ἑνὸς ἀγροκτήματος. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν αὐτὴν διάταξιν μὲ μόνην διαφορὰν ὅτι ἕκαστος λογαριασμός θὰ ἀναλυθῆ εἰς τὰ διάφορα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ὁποῖα συνίσταται.

Κατωτέρω θὰ παραθέσωμεν ἐνδεικτικῶς μερικὰς ἀναλύσεις λογαριασμῶν διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ἀπογραφή ἑνὸς ἀγροκτήματος.

*Ας ἀναλύσωμεν τὰ ἐξῆς περιουσιακὰ στοιχεῖα :

1. Βλ. ἐργασίαν μας «Σύστημα Λογιστικῆς» Πρῶτος τόμος σελ. 124.

1) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 ὑπὸ τὸν τίτλον λογαριασμοῦ «Μελισσοκομεῖον» :

1. 150 Κυψέλαι.
2. Εἰς Μελισσοεξαγωγέας.
3. Ἐν δοχεῖον διηθήσεως μέλιτος.
4. Εἰς κηροκόπτῃς.
5. 50 βαζάλια μέλιτος κενά.
6. Εἰς τρίπους ἐναποθηκείσεως πλαισίων κυψελῶν.
7. Ἐν σουρωτῆρι.
8. Μία μάσκα.
9. Ἐν καπνιστῆρι.
10. Εἰς ἀρμολήρι.
11. Μία ζύστρα.
12. Ἐνα μαχαῖρι.

2) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 ὑπὸ τὸν τίτλον «Βουστασίον» :

60. Ὑλικά Βουστασίου

1. 4 ἀλμεκτικὲς μηχανές.
2. 2 κουβάδες ρεζέρβας.
3. 6 κουβάδες ἀλμεγῆς.
4. 1 σουρωτῆρι γάλακτος.
5. 2 φιάλες μετ' ὑγρὸν ἀπολυμάνσεως μηχανῶν.
6. 1 ντουλάπα κρεμαστή.
7. 1 λεκάνη πλυσίματος.
8. 1 πλάστιγγ.
9. 2 ἐσχάρες τοποθετήσεως κουβάδων.
10. 1 βαγονέτο μεταφορᾶς κοπράνων.
11. 3 καρτσάκια ταΐσματος.
12. 2 κουβάδες.
13. 1 πτυόν.
14. 4 τραβηκτὰ κοπράνων.
15. 1 κιλόμετρον.
16. 1 ἐσχάρα.
17. 4 σκαμνιά.
18. 2 θερμοσίφωνα.
19. 1 μοτέρ κινήσεως ἀλμεκτικῶν μηχανῶν.
20. 1 μάνικα.
21. 1 τραπέζι.
22. 1 ντουλαπάκι φαρμάκων.
23. 1 μῦλος ἀλέσεως τροφῶν.
24. 1 ἀνεμιστήρ.

- 25. 1 πλάστιγγ.
- 26. 1 ἔκκοκιστήρ ἀραβοσίτου.
- 27. 1 βαρσῦλκο.

61. Φαρμακεῖον Βουστασίου

- 1. 1 ὀξύμετρον ἐλαίου.
- 2. 7 ζεύγη χειρόκτια ἱατρικά.
- 3. 1 ἐργαλεῖον γεννῶν.
- 4. 1 σωλὴν ἐλαστικὸς διὰ πλύσεις στομάχου.
- 5. 4 κουλοῦρες ἐλαστικῶν σωλήνων.
- 6. 1 ἐλαστικὴ συσκευὴ δι' ὀρούς.
- 7. 1 τροχάρι ἀγελᾶδων.
- 8. 2 χειρ. ψαλίδες καμπύλαι.
- 9. 1 χειρ. ψαλίδα ἀπλή.
- 10. 1 νυστέρι.
- 11. 1 σύριγγα ὑαλίνη 20 κ.β. (κατεστραμμένη).
- 12. 1 σύριγγα μεταλλίνη 5 κ.β.
- 13. 10 διάφορα βιβλία.
- 14. ποσότης φαρμάκων.
- 15. 2 μπλουζες ἱατρῶν καὶ 8 φόρμες σταυλιτῶν.
- 16. 1 βραστήρ ἠλεκτρικὸς.
- 17. 3 ὀρθοστάται.
- 18. 2 ὑάλινα χωνία.
- 19. 2 λεκάνες χειρουργικῶν ἐργαλείων.
- 20. 2 αἰμοστακτικὲς λαβίδες.
- 21. 2 λαβίδες χειρουργικὲς.
- 22. 2 καθέκλες.
- 23. 1 τραπέζι.

62. Ζωϊκὸν κεφάλαιον Βουστασίου

Α'. Ἀγελάδες

Α ₁ . Ἀλμεγόμεναι	ἀξίας	
1. Ὀλγα	10.000	
2. Ναυσικᾶ	12.000	
3. Δρυᾶς	13.000	
4. Μαρία	10.000	
.....	
.....	
.....	
20. Δήμητρα	8.000	100.000

Ἐκ μεταφορᾶς		100.000	
A ₂ Μὴ ἀλμεγόμεναι			
1. Σοφία	7.000		
2. Ἀθηνᾶ	8.000		
.....		
.....		
.....		
10. Μυρσίνη	9.000	50.000	
B'. Μοσχίδες			
B ₁ Ἄνω τῶν 6 μηνῶν ἔγκυοι			
1. Κλεοπάτρα	5.000		
2. Δήμητρα	4.000		
.....		
.....		
12. Σοφία	6.000	40.000	
B ₂ Ἄνω τῶν 6 μηνῶν			
1. Φρύνη	4.000		
.....		
.....		
14. Σαπφῶ	2.000	20.000	
B ₃ Κάτω τῶν 6 μηνῶν.			
1. Ἴω	1.500		
2. Χάρις	2.000		
.....		
.....		
5. Ἴσμήνη	2.500	8.000	
Γ'. Μόσχοι :			
1. Τῆς Ὀλγας	1.000		
2. Τῆς Ναυσικᾶς	1.500		
.....		
.....		
5. Τῆς Δρυάδος	1.000	5.500	
Δ'. Ταῦροι :			
1. Γράμμος	10.000		
2. Ὀλυμπος	12.000		
3. Ἄτλας	10.000	32.000	
Συνολικὴ ἀξία ἀγελάδων		255.500	

3. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 ὑπὸ τίτλον λογαριασμοῦ «Γεωργικὰ Ἐργαλεῖα» :

2. Ἀποθήκη Ἐργαλείων

1. Εἷς μηχανοκίνητος ψεκαστήρ.
2. Δύο ζεύγη δερματίνων ἱμάντων ψεκαστήρων.
3. Τρεῖς ψεκαστήρες πλήρεις.
4. Τρεῖς ψεκαστήρες τύπου «Δήμητρα».
5. Εἷς θειωτῆρ κοινός.
6. Μία μηχανή θερισμοῦ Γκαζόν.
7. Ἐν δοχεῖον μὲ στρόφιγγα.
8. Τέσσαρες σωλῆνες ψεκαστήρων διὰ ψεκασμὸν δένδρων.
9. Ἐν παλάγκο ἀλυσιδορόρον.
10. Ἐξ φανοὶ ἀμαξῶν.
11. Εἷς φανὸς ἀέρος.
12. Δύο τοπογραφικοὶ τρίποδες.
13. Εἷς κάλαθος μὲ λουριά.
14. Εἴκοσι τρία δρέπανα.
15. Ὀκτὼ κοσσόρες.
16. Τρεῖς ψαλίδες κλαδεύματος μὲ ξυλίνας χειρολαβάς.
17. Μία ψαλὶς κλαδεύματος μὲ ξυλίνη χειρολαβὴ καινουργῆς.
18. Πέντε ψαλίδες κλαδεύματος ἐπὶ κοντῶ.
19. Τρεῖς πρίονες δίχειρες μεγάλοι.
20. Δύο πρίονες δίχειρες μικροί.
21. Ἐξ πηροῦνες χαλίκων ὁδοποιίας.
22. Τέσσαρα πηροῦνια (μὲ τέσσαρα δόντια).
23. Δύο πτύα ἐξαγωγῆς δένδρων.
24. Τρεῖς τσουγκράνες.
25. Τρεῖς κόσσεσ μὲ πλήρεις λαβάζ.
26. Δεκατέσσαρα πτύα.
27. Δύο πτύα φαρδεῖά μὲ κοντὲς χειρολαβές.
28. Δέκα ἀξίνες.
29. Ὀκτὼ κασμάδες.
30. Τέσσαρες ἀμπελότσαπες.
31. Πέντε ἀξίνες ἀπλές.
32. Δύο σκαλιστήρια.
33. Ἐνα ὀδοντωτὸ τσαπάκι (δασικό).
34. Ὀκτὼ πελέκεισ.
35. Τρία τσαπάκια.
36. Ἐννέα σκαλιστήρια μὲ διχάλα.
37. Ἐνα πτύον ἐξαγωγῆς δενδρουλλίων.

38. Τέσσερες παραμίδες.
39. Εἷς καθαριστὴρ φουρνέλων (κοινῶς κουτάλι).
40. Ἐνν μπιχοῦνι.
41. Ἐνα κλειδί ἀνοίγματος βανῶν ὑδρεύσεως.
42. Ἐνα ἑδαφιστήριον (κόπανος) μετὰ χειρολαβῆς.
43. Τρία ἑδαφιστήρια (κόπανοι) ἄνευ χειρολαβῆς.
44. Τέσσερα δόκανα.
45. Τέσσερες σιδηρόσχαρες γαλβανισμένες.
46. Δύο μεγάλοι μεταλλικοί κουβάδες.
47. Τρία ἐργαλεῖα κατασβέσεως πυρκαϊῶν.
48. Εἷς μέτριος κασμάς.
49. Εἷς μικρὸς κασμάς.
50. Εἷς ζυγός.
51. Εἷς ἄκμων καὶ ἓν σφυρίον διὰ τὰς κόσσας.
52. Τρία ποτιστήρια ἐκ λαμαρίνας.
53. Μία παλάντζα.
54. Τρεῖς Τυπάδες.
55. Ἀρκετὸς ἀριθμὸς ἀχρήστων ἐργαλείων.

4. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 10 ὑπὸ τίτλον λογαριασμοῦ «Γεωργικὰ Μηχανήματα :

1. Ἐν τρακτέρ (ἐλκυστήρ).
2. Δύο χορτοσυλλέκται.
3. Μία μηχανὴ ἀλωνιστικὴ παλαιά.
4. Μία θεριστικὴ.
5. Μία ἀχυροδετικὴ χειροκίνητος.
6. Μία ἀχυροδετικὴ μηχανοκίνητος.
7. Ἐν ἄροτρον δύνον ἐλκυστῆρος.
8. Μία θεριστικὴ παλαιά.
9. Μία θεριστικὴ παλαιά κατεστραμμένη.
10. Μία δισιοσβάρα.
11. Ἐνας σκαφτήρας.
12. Μία σπαρτικὴ μηχανή.
13. Δύο δίυνα ἵπποκίνητα.
14. Δύο σβάρες.
15. Τρία ἄροτρα μονά.

5. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 11 ὑπὸ τίτλον λογαριασμοῦ «Οἰνοποιεῖον» :

Α'. Χημικὰ Ὀργανα Οἰνοποιείου :

1. 1 γλαυκόμετρον.
2. 1 ἀραιόμετρον Baume 0-10.

3. 1 αραιόμετρον Baume 0-25.
4. 1 θερμόμετρον ακριβείας.
5. 1 όγκομετρικός σωλήν ύάλινος.
6. 1 κύλινδρος εκ λευκοσιδήρου (κλέπτης).
7. 1 θήκη εκ λευκοσιδήρου.
8. 10 λάντζες.
9. 64 οίνουβυτία τών 800 όκ.
10. 5 οίνουβυτία τών 1000 όκ.
11. 25 οίνουβυτία τών 200 όκ.
12. 2 οίνουβυτία τών 500 όκ. (ύζους).
13. "Εν στεμφυλοπιεστήριον μεγάλο.
14. "Εν στεμφυλοπιεστήριον μικρόν.
15. Μία μηχανή "Εκκαχισμού σταφυλών.
16. Είς λέβης σιδηρούς τών 60 όκ.
17. Μία κλιμαξ.
18. Είς ελαστικός σωλήν τών 2 ίντζών.
19. Δύο ελαστικοί σωλήνες είς τής 1 ίντζας και είς τής $1\frac{1}{2}$.

Δέον να έχωμεν ύπ' όψιν ότι τó ύπ' άριθ. 19 περιουσιακόν στοιχείον και ύπό τίτλον λογαριασμού «Λογαριασμός "Ανασυγκροτήσεως Κτήματος» περιλαμβάνει τás δαπάνας δι' εκχερσώσεις, άρδευσεις, στραγγίσεις κλπ. ήτοι δαπάνας γινομένης επί σκοπώ βελτιώσεως τής αποδόσεως του αγροκτήματος. Αύται συνεπώς επαυξάνουν τήν άξίαν του.

"Η άποτιμήσεις¹ τών διαφόρων ενεργητικών στοιχείων γίνεται ως κάτωθι :

1) Τα είς δραχμάς μετρητά ως και τά τυχόν ζένα νομίσματα αναγόμενα είς δραχμάς με τήν τρέχουσα τιμήν του συναλλάγματος θα άποτελέσωσι τόν λογαριασμόν «Ταμείον».

2) Τα πάσης φύσεως ακίνητα θα άποτιμηθώσιν είς τήν τιμήν κτήσεως² ηύξημένην κατά τά έξοδα βελτιώσεως και μειουμένην κατά τás αποσβέσεις. "Εφ' όσον όμως τά ακίνητα έχουν περιέλθει πρό πολλών έτών είς τόν γεωργόν ε. π. τώ 1910 ή εκ κληρονομίας, ή εξ άγοράς (είς πολύ μεμακρυσμέ-

1. Βλ. και τήν περι άποσβέσεων και άποτιμήσεων γεωργικών κεφαλαίων έργασίαν Κ. Φερεντίνου: «Αγροτική "Εκτιμητική» 1957.

2. "Ητοι θα ληφθ ή ύψιν ή τιμή συμβολαίου άγοραπωλησίας του κτήματος ή γειτονικού όμοίου. Διά να γίνη όμως τούτο πρέπει ή άγοραπωλησία να έγένητο είς εποχήν καθ' ήν τά αγροκτήματα είχαν τήν ίδίαν ως σήμεραν τιμήν, ή άπόκτησις να έγένητο έλευθέρα και ουχι συνεπεία άπαλλοτριώσεως και έφ' όσον τó συμβόλαιον περιέχει τήν πραγματικήν τιμήν, διότι, ως γνωστόν, πολλάκις προς άποφυγήν τών φόρων ταύτα αναγράφουν μικροτέραν τιμήν.

νην εποχήν) ἡ ἀξία των δύναται νὰ ἐξευρεθῆ διὰ τῆς κεφαλαιοποιήσεως τοῦ εἰσοδήματός των¹ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ μέσου ὄρου τοῦ εἰσοδήματος τῶν 5 ἐ.π. τελευταίων ἐτῶν καὶ ἑνὸς ἐπιτοκίου οὐχὶ ἀνωτέρου τοῦ 5%.

Ἐφ' ὅσον ὁμως ἐν ἀκίνητον δὲν δίδει εἰσόδημα, ὡς εἶναι ἐ. π. ἡ ἰδιόκτητος οἰκία, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἐνοίκιον ὑπερκαταβάλλει ἄλλος γεωργὸς ἔχων ἐκμισθώσει παρόμοιον ἀκίνητον.

Εἰς πολλὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος ὠρισμένοι ἐκ τῶν γεροντοτέρων καὶ προὔχόντων εἶναι καὶ οἱ ἐκτιμηταί, προσεγγίζουσι δέ, λόγω τῆς μεγάλης των πείρας, πολὺ πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων ἀκινήτων.

3) Τὰ φυτὰ καὶ δένδρα ἐπίσης θὰ ἀποτιμηθῶσιν ὡς ἀνωτέρω, ἦτοι ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστὴ ἡ τιμὴ κτήσεώς των καὶ δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν σημερινὴν των τιμὴν, θὰ ληφθῆ αὐτὴ ὑπ' ὄψιν ἠὲξημένη κατὰ τὰ ἐξοδα βελτιώσεως καὶ μειωμένη κατὰ τὰς ἀποσβέσεις². Ὅπου ὁμως τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν θὰ ἐξευρεθῆ διὰ τῆς κεφαλαιοποιήσεως τῆς προσόδου των.

4) Τὰ ζῶα. Ταῦτα ἀποτιμῶνται εἰς τὴν τιμὴν ἀγορᾶς ἠὲξημένης μετὰ τὰ ἐξοδα διατροφῆς των μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς λαμβανομένης ὑπ'

1. Ὁ ἀγρὸς X ἔδωσε τὰ κάτωθι εἰσοδήματα τὴν τελευταίαν πενταετίαν :

1945 Δρχ.	2.000.000	
1946 »	3.000.000	
1947 »	3.500.000	ἦτοι κατὰ μέσον ὄρον δρχ. 3.200.000.
1948 »	3.500.000	
1950 »	4.000.000	

Αἱ 3.200.000 ἀναγόμεναι εἰς κεφάλαιον πρὸς 5% μᾶς δίδουσι δρχ. 16.000.000.

Ἡτοι δρχ. 16.000.000 θὰ εἶναι ἡ σημερινὴ ἀξία τοῦ ἀγροῦ.

—Ἡ ἀξία τοῦ ἀγροκτήματος εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῆ καὶ ἄλλως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν :

α) Τῆς διαφορᾶς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐκφραζούσης τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ τοῦ ἐπιχειρηματίου (π.χ. Ἔσοδα 100.000—Ἐξοδα 60.000 = Διαφορὰ 40.000).

β) Τοῦ κυκλοφοριακοῦ κεφαλαίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐξ οὗ τὸ 20% περίπου θὰ ἐμφανίσῃ τὸ κέρδος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως (π.χ. Κυκλοφοριακὸν κεφάλαιον = 50.000. Τοῦτου τὸ 20% εἶναι = 10.000. Αἱ 10.000 ἐκπροσωποῦν τὸ κέρδος τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως).

Βάσει τῶν ἀνωτέρω θὰ γίνῃ ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς :

Ἐὰν ἀπὸ τὰς 40.000 (διαφορὰν ἐσόδων καὶ ἐξόδων) ἀφαιρέσω τὰς 10.000 (κέρδος γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως) ἡ προκύπτουσα διαφορὰ ἐν προκειμένῳ 30.000 θὰ δεῖξῃ τὴν πραγματικὴν πρόσοδον τοῦ κτήματος. Ἡ κεφαλαιοποίησις ταύτης πρὸς 5% θὰ ἐμφανίσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματος ἥτις ἐν προκειμένῳ εἶναι δρχ. 600.000.

2. Αἱ ἀποσβέσεις θὰ ὑπολογίζονται ὅπου τὰ φυτὰ ἢ δένδρα εἶναι ὠρισμένης ἡλικίας. Ἡ δρῦς ἐ.π. δὲν ἀποσβέννυται, διότι εἶναι αἰωνόβιος, ἡ ροδακινέα, ἐπειδὴ εἶναι παρ' ἡμῶν εὐπαθὴς, καλὸν εἶναι νὰ ἀποσβέννυται ἐντὸς 6-10 ἐτῶν.

ἔψιν καὶ τῆς σχετικῆς ἀποσβέσεως¹. Ἐπειδὴ ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος εἶσαι πολὺ-πλοκος καὶ δυσεφάρμοστος ἀπὸ τοὺς χωρικούς μας προτείνομεν ὅπως ἡ ἀποτίμησις τῶν ζώων γίνεται εἰς τὴν τιμὴν τῶν ὀκλάδων κρέατος. Ὁ τρόπος οὗτος νομιζόμεν ὅτι περιέχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἡ ἀποτίμησις γίνεται συντηρητικωτέρα, λαμβανομένων ὑπ' ἔψιν τῶν πολλῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους διατρέχουσι τὰ ζῶα.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐὰν ὑπάρχωσι πλάστιγγες θὰ ζυγισθῶσι τὰ ζῶα καὶ αἱ προκύψασαι ὀκλάδες θὰ μετατραπῶσιν εἰς δραχμάς. Ἐὰν ὅμως δὲν ὑπάρχει πλάστιγγ τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν, ἐκ πείρας περίπου εἶναι γνωστὸν τὸ βᾶρος των, τῶν βοειδῶν ὅμως ἐμπειρικῶς ἐξευρίσκεται τὸ βᾶρος¹. Ἡ ἀξία τῶν ἵππων καὶ ἡμιόνων εἶναι περίπου γνωστή.

Πάντως ἐφ' ὅσον εἶναι ὁ γεωργὸς μορφωμένος καὶ ὑπολογίση τὴν ἀξίαν τοῦ ζώου του (ἀξία ἀγορᾶς + ἐξοδα διατροφῆς κλπ. μέχρι σήμερον) δέον ἐκ τῆς τιμῆς ταύτης νὰ ἐνεργήσῃ καὶ τὴν σχετικὴν ἀπόσβεσιν², ἣτις ποικίλλει :

Γαλακτοφόροι ἀδελάδες	7%	
Ἡμιόνοι ἀπόσβεσις	2,5%	
Ἴπποι	»	4%
Βόες	»	4%
Πρόβατα	»	6-15%
Χοῖροι	»	5-15%

Μεγαλυτέρα ἢ ἀπόσβεσις
εἰς τὴν μικροτέραν ἡλικίαν

Ἐν τούτοις ὑποστηρίζεται ὡς καλλιτέρα μέθοδος ἡ μὴ ἀπόσβεσις τοῦ ζῶικοῦ κεφαλαίου, ἀλλ' ἡ κατ' ἔτος αὔξησις τούτου διὰ τῆς αὐτοδημιουργίας (διὰ γεννήσεων) ἢ δι' ἀγορᾶς νέων.

5) Αἱ μηχαναὶ ἀποτιμῶνται εἰς τὴν τιμὴν ἀγορᾶς μειωμένην κατὰ τὴν ἀπόσβεσιν. Πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀποσβέσεως δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ἔψιν ἡ διάρκεια ζωῆς τούτων. Συνήθως δὲ αὕτη εἶναι μεταξύ 12-20 ἔτη.

6) Τὰ διάφορα προϊόντα, προμήθειαι κ. ἄ. ἐφ' ὅσον ἔχουν ἀγορασθῆ, ἀποτιμῶνται εἰς τὴν τιμὴν ἀγορᾶς. Ἐφ' ὅσον ὅμως εἶναι ἰδίας παραγωγῆς, πάλιν θὰ ληφθῇ ὑπ' ἔψιν ἡ τιμὴ ἀγορᾶς³. Καλὸν ὅμως εἶναι νὰ μειωθῇ αὕτη κατὰ τι ἐκ τοῦ φόβου μήπως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πωλήσεως εἶναι κατωτέρα τῆς ἀποτιμῆσεως.

7) Αἱ ἀπαιτήσεις ἐκτιμῶνται λαμβανομένων ὑπ' ἔψιν τῶν τόκων, ἧτοι ἠϋξημένοι κατὰ τοὺς μέχρι τῆς ἀπογραφῆς τόκους. Ἐφ' ὅσον δὲ εἶναι ἀνεπίδεκτοι εἰσπράξεως δὲν μνημονεύονται⁴.

1. Βλ. Φ. Α. Ἀναστασιάδης : «Τὸ βιβλιαράκι τοῦ μορφωμένου γεωργοῦ», σελ. 83, 84, καὶ 85, Κ. Φερεντίου : «Ἀγροτικὴ Ἐκτιμητικὴ» 1907 σελ. 90 κ.ἑ.

2. Βλ. Φ. Α. Ἀναστασιάδης : «Τὸ βιβλιαράκι τοῦ μορφωμένου γεωργοῦ» σελ. 116.

3. Εἰς καλῶς ὀργανωμένην μεγάλην γεωργικὴν ἐκμετάλλευσιν ἡ τιμὴ προσδιορίζεται διὰ τῆς κοστολογήσεως.

4. Περὶ τῶν ἐπισφαλῶν βλ. εἰς τὸ βιβλίον μας «Σύστημα Λογιστικῆς» Τόμος I σελ. 52.

8) 'Ο λ/σμός 'Ανασυγκροτήσεως Κτήματος θά υφίσταται έτησίως τήν σχετικήν απόσβεσιν.

9) Τά λοιπά περιουσιακά στοιχεία (άμαξαι κλπ.), τά όποια έκ τής χρήσεως υφίστανται φθοράν, άποτιμῶνται εἰς τήν τιμήν κτήσεως ηῦξημένην κατά τά έξοδα βελτιώσεως καί μειωμένην κατά τήν σχετικήν απόσβεσιν, ποικίλλουσιν αναλόγως τοῦ υπολογισμοῦ τοῦ βίου τοῦ στοιχείου.

Τό Παθητικόν ἐξ ἄλλου θά εἶναι διηρημένον εἰς δύο κατηγορίας, ὅσαι εἶναι αἱ πηγαί προελεύσεως τοῦ 'Ενεργητικοῦ, ἤτοι: εἰς κεφάλαιον :

α) ἴδιον καί β) ξένον.

Τό ξένον δέ κεφάλαιον θά υποδιαιρεθῆ εἰς κατηγορίας:

1. Δάνειον ἐνυπόθηκον καί ἐπ' ἐνεχύρω.
2. Πιστωταί.
3. Γραμμάτια Πληρωτέα.
4. Τράπεζαι.

Διά τής ἀνωτέρω ἀναπτύξεως ἐδώσαμεν τά πλαίσια ἐντός τῶν ὁποίων δύναται νά κινηθῆ τὸ Λογιστήριον 'Αγροκτήματος.

'Ο διευθύνων τὸ Λογιστήριον θά ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὅτι ὁσάκις παρουσιασθῆ ἀνάγκη θά χρησιμοποιήσῃ καί λογαριασμούς τάξεως ἰδίᾳ εἰς περιπτώσεις διαχειρίσεως ξένων μὴ ρευστῶν κινητῶν πραγμάτων κλπ.

'Επίσης θά ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον νά χρησιμοποιήσῃ ἐνδιαμέσους λογαριασμούς. Οὕτω τὸ παραγόμενον γάλα πρό τής διαθέσεως του θά δύναται νά ἐμφανισθῆ εἰς ξεχωριστὸν λογαριασμόν.

'Επιτυχίαν θά ἔχωμεν διὰ τής ἀπλουστεύσεως τής λογιστικῆς ἐργασίας καί εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποβλέπει ἡ παρούσα συγγραφή.

'Εκάλη, 1 'Οκτωβρίου 1957.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΣΠΑΝΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ